

HØRINGSUTTALELSE: DEN EUROPEISKE PAKT OM REGIONS- ELLER MINORITETSSPRÅK – NORGES SJETTE RAPPORT

Det vises til høringsbrev av 12. mars 2014. Den svært knappe høringsfristen innebærer at menneskerettighetsutvalget må begrense seg til en kortfattet uttalelse knyttet til deler av rapporten.

1. Europarådet har gjentatte ganger bedt om oppdatert informasjon om antallet brukere av minoritetsspråkene. Etter menneskerettighetsutvalgets syn er dette svært viktig, da manglende viten om antall brukere vanskeliggjør all planlegging og resultatoppfølging. Manglende opplysninger om antall brukere er også med på å marginalisere språkenes betydning. Det er også lett å argumentere mot tiltak lokalt, med begrunnelse om at det i det aktuelle området ikke befinner seg brukere av minoritetsspråkene. Departementets svar er at mange innenfor minoritetsspråkene er skeptiske til registrering.

Menneskerettighetsutvalget savner en nærmere konkretisering av hvor departementet henter sin informasjon om dette fra. Er dette synet til minoritetenes representative organer? Opplysninger om antall språkbrukere må dessuten alternativt kunne innhentes ved spørreundersøkelser.

2. Innenfor domstolene er det vist til forslag om tiltak fra en særskilt arbeidsgruppe om rettsvesenets samiske dimensjon. Det opplyses at dette er fulgt opp med tiltak innen kompetanseheving og ved at Indre Finnmark tingrett har fått utvidet en språkstilling fra halv til hel stilling. Etter menneskerettighetsutvalgets syn er arbeidsgruppens tiltak fulgt opp i altfor liten grad. Det vises spesielt til at det pr i dag ikke er satt av ressurser til at ansatte skal kunne gis opplæring i samisk, der domstolen også får tilført ressurser til vikar. For nytilsatte dommere, dommerfullmektiger og saksbehandlere i domstoler i de samisktalende områder, må det også settes av tid til opplæring som et ledd i introduksjonsprogrammet.
3. Det er positivt at det har vært arbeidet med utvikling av samiske juridiske termer. Menneskerettighetsutvalget erfarer imidlertid at dette arbeidet nå er stoppet opp, og at man fortsatt mangler oversettelser av de fleste sentrale lover, herunder straffeprosessloven, tvisteloven, straffeloven, tvangsfullbyrdelsesloven mv.
4. Det er positivt at man ved Barnehuset i Tromsø har ansatt en samisktalende psykolog. Det er imidlertid et større problem at man mangler samisktalende avhørspersoner, med den følge at barnets rett til å bruke samisk i praksis vil bli satt til side.
5. Det er positivt at man har iverksatt en del tiltak for å styrke situasjonen for kvensk, romanes og romani. Menneskerettighetsutvalget mener at tiltakene bør konkretiseres i større grad, særlig i tilknytning til bruk i domstoler og i rettslig sammenheng for øvrig.

På vegne av utvalget,

Sorenskriver Finn-Arne Selfors